

REHBERLİĞİN PENCERESİNDEN

9.6
ÇOCUKLARDA
YALAN SÖYLEME
DAVRANIŞI

0216 520 20 00
Site Mah. Samanyolu Cad. No:19

f @bireykolejiumraniye
@ @bireykolejiumraniye

www.bireykoleji.com

ÇOCUKLARDA YALAN SÖYLEME DAVRANIŞI

Yalan, kişinin gerçeği değil bilinçli olarak yanlış olanı söylemesi, ifade etmesidir diye tanımlanabilir. Çocuklarımızın neden yalan söylemeye ihtiyaç duyduklarını anlamak adına “Çocuklarda Yalan Söyleme Davranışı” konusunu “Rehberliğin Penceresi”nden bir mektupla sizinle paylaşmak istedik.

Çocuklar 5-6 yaş öncesi gerçek ve hayali ayıramazlar. Bu nedenle bu yaş dönemi öncesinde yalan söyleme davranışı tüm

çocuklarda görülür. Fakat çocuklar bunu kasıtlı ve bilinçli olarak yapmadıkları için yalan olarak kabul edilmez. Çocukların hayal dünyaları çok geniştir. Hayallerini, rüyalarını gerçekte yaşamış gibi anlatırlar. Bu nedenle çocuklarda davranışa yalan diyebilmemiz için 6 yaşından büyük olması gerekmektedir.

ÇOCUKLAR NEDEN YALAN SÖYLER

1. Takdir Edilmeye İhtiyaç Duyduğunda

Sürekli eleştirilen bir çocuk; beğenilmediğini ve değer görmediğini düşünebilir. Olumlu davranışları takdir edilmediğinde bir süre sonra kabul görmek, beğenilmek ve onay almak için yalana başvurabilir. En küçük bir hatada eleştirilen çocuk bir süre sonra kendini ifade ederken zorlanabilir. Kendini yetersiz hissedebilir ve bu duygu ile yalanı kendine bir kaçış olarak görebilir. Çocuk doğruyu söylediğinde ceza alacağını ya da olumsuz bir durumla karşılaşacağını bilirse bu olumsuz durumdan kaçınmak için olanı değil olması gerekeni söyler. Özellikle baskıcı anne baba tutumlarında sık rastlanır. Yazılıdan düşük not alan öğrencinin sınav açıklanmadığını ya da yüksek not aldığını söylemesi örnek gösterilebilir.

2. Baskı İle Korkutulduğunda

Çocuklar bazen anne babasının, öğretmenlerinin ilgisini çekmek için yalan söyleyebilir. Normal yollardan ilgi çekmeyi başaramayan çocuk abartılı ya da ilginç şeyler anlatarak ilgi çekmeye çalışır. Eğer çocuk yeterli sevgiyi göremezse, ailesinin sevgisini kazanmak için ailesini memnun edecek yalanlara başvurabilir. Çocuklar genelde bir yerlerinin acıdığını söyleyerek anne babasının sevgi ve ilgisini çekmek ister. Eğer ailede böyle durumlarda çocuğa aşırı ilgi gösterirse bu yalan davranışını pekiştirmiş olur.

3. İlgi Çekmek İstedığında ve Yeterli Sevgiyi Göremediğinde

Hangi yaşta olursa olsun kimse başkası ile kıyaslanmayı istemez. Kıyaslandığı zaman da kıyaslandığı kişiye karşı kıskançlık ve olumsuz duygular beslemeye başlar. Kıyaslanan çocuk,

kıyaslandığı kişi gibi olmayı ister. Eğer bunu başaramazsa yalana başvurarak o kişi gibi olduğunu göstermeye çalışır.

4. Beklentiler Çocuğun Potansiyelinin Üstünde Olduğunda

Verilen sorumlulukların çocuğun yaş dönemi ve becerilerinin üstünde olması çocuğu zorlayabilir. Yapamadığını ya da yapamayacağını düşündüğü durumlarda azarlanmamak, eleştirilmemek, ceza almamak için yalana başvurabilir. Her çocuğun becerileri farklıdır. Beklentiyi çocuğun yapabileceğinin üstünde tutmak yetersizlik duygusunu tetikleyebilir.

5. Aileden Biri Yalan Söyleyerek Yanlış Model Olduğunda

Çocuklar birçok davranışı çevresini, özellikle anne-babasını gözlemleyerek model alma yoluyla öğrenir. Taklit yoluyla her zaman olumlu davranışlar değil, bazen de yalan söyleme gibi olumsuz davranışları da ailesinden öğrenebilir. Beyaz, pembe gibi isimlerle masumlaştırılmaya çalıştığımız yalanları söylemeyi çocuklar bizden öğrenirler. Eve misafir kabul etmek istemeyen anne ve babanın çocuğuna evde kimsenin olmadığını söyletmesi, çocuğa zor durumda kaldığında yalan söylemenin normal olduğunu düşündürebilir.

Ebeveynler Neler Yapmalı?

- Çocuğun yalan söylemesinin altında yatan nedenler iyi araştırılmalıdır. Mutlaka yalan söylemesinin altında bir neden vardır. Çocuk 6 yaşından küçükse, “Neden yalan söylüyorsun”, “bana doğruyu söyle” gibi cümleler yerine “galiba yanlış hatırlıyorsun”, beraber tekrar düşünelim” gibi cümleler kurulması daha uygun olacaktır.
- Tutumlar gözden geçirilmelidir. Çocuğa karşı aşırı otoriter ya da ilgisiz tutumlar da yalana sebep olabilir. Çocuk korktuğu için yalan söylüyorsa ve yalan söylediğinde kazanım elde ediyorsa yalan söyleme davranışını pekiştirmiş olursunuz.
- Çocuğunuz yalan söylediğinde aşırı tepki gösterilmemeli sakin kalınmalıdır. Özellikle çocuk 6 yaşından küçükse bunu kasıtlı olarak yapmadığı unutulmalıdır.
- Çocuğa iyi model olunmalıdır. Aile olarak söylenen pembe yalanlar ile çocuğa örnek bulunduğu, onun da yalan söylemesine neden olacağı unutulmamalıdır.
- Çocuğun sevgi, ilgi, onaylanma, değerli hissetme ihtiyaçları yeterince karşılanmalıdır. Böylelikle çocuk yalan söylemeye ihtiyaç duymayacaktır.

Mektubu sonlandırırken, her zaman doğruyu söyleyebilme cesaretine sahip çocuklar yetiştirebilmek için öncelikle biz büyüklerin bu cesarete sahip olması gerektiğini belirtmek isteriz.

Saygılarımızla.